

Usage and acceptance of the academy of Persian language and literature's approved terms in linguistics publications

Marzieh Kohandel Jahromi¹

Received: 2024/10/06 Accepted: 2025/02/15

1. Introduction

Every phenomenon and innovation brings its associated terminology to the host society. Therefore, various concepts and terms, known as *loanwords*, emerge in the receiving society over time as a result of linguistic borrowing. Since these terms are not originally Persian, it becomes necessary to provide appropriate equivalents for them in every academic discipline. The principles and guidelines of word formation and word selection aim to identify lexical gaps in the Persian language and propose suitable equivalents by drawing from its rich lexical resources.

In the meantime, linguistics journals with an impact factor, indexed in Islamic World Sciences Citation (ISC), were examined to evaluate the approved equivalents provided by universities and the extent of their use in scientific publications in the field of linguistics. The frequency of use and attention given by authors to the approved terms from the Thousand Words of Linguistics by the Academy of Persian Language and Literature (the Academy, hereafter) were also assessed.

How to Cite:

Kohandel Jahromi, M (2025), Usage and acceptance of the academy of Persian language and literature's approved terms in linguistics publications, *Journal of Language Research*, 17 (55), 279-306.

<https://doi.org/10.22051/jlr.2025.48446.2498>

homepage: <https://zabanpazhuhi.alzahra.ac.ir>

1. Faculty of Islamic World Science and Technology Monitoring and Citation Institute (ISC), Department of Computational Linguistics, Iran; shiraz.kohandel@isc.ac.ir

Copyright © 2025 The Authors. Published by Alzahra University. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited; and does not alter or modify the article.

2. Materials and Methods

This study employed a quantitative content analysis method. It investigated the frequency of use of linguistic words approved by the Academy in scientific articles published in journals indexed in the ISC database. The tendency of these publications to adopt or ignore the approved equivalents was quantitatively analyzed. The relevant terms were identified, and a list was compiled and evaluated based on the words used in the articles instead of their equivalents in the academy, along with the number of occurrences. Subsequently, expert professors in the field were interviewed using the snowball sampling method. Alternatively, a questionnaire was distributed to explore the possible reasons for not using the "Dictionary of One Thousand Words", and the solutions suggested by the experts were documented.

The statistical population of this research consisted of 10 scientific journals in the field of linguistics with an impact factor. From these 10 indexed journals, 50 articles were selected from recent issues via their official websites, resulting in a research corpus of 500 articles in the field of linguistics.

To conduct the research, the specialized terms in the articles of each journal were collected. After removing duplicates, the terms were entered into Excel software. In the next step, the extracted words were matched with the one Thousand Words of Linguistics to determine the degree of compliance of the publications with the equivalents approved by the Academy.

3. Results and conclusion

It can be concluded that:

1. Authors of linguistics articles are familiar with many of the Persian equivalents approved by the Academy.
2. Some approved terms have yet to be adopted in practice, and authors continue to use borrowed terms despite the availability of equivalents.
3. The use of approved terms exceeds the use of individually translated or improvised equivalents, whose usage remains minimal.

Overall, linguistics journals have been successful in introducing and promoting approved terms, although a small percentage of the approved words

are not included in the articles. Nonetheless, the role of scholarly publications in introducing and embedding scientific Farsi equivalents remains important.

Keywords: word selection, journals, the Academy of Persian Language and Literature acceptability

پروفیسر شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

کاربرد و پذیرش واژه‌های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی در نشریات حوزه زبان‌شناسی

مرضیه کهندل جهرمی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۷/۱۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۲۷

چکیده

در دنیای روبه‌پیشرفت، اگر زبان ملی یک کشور زبان علم نشود کم‌کم به حاشیه رانده می‌شود و منزوی می‌گردد و بر اثر تداخل با زبان‌های بیگانه از زیبایی می‌افتد. یکی از روش‌های کاربردی در پویایی زبان فارسی و همچنین نگهداری و پالایش آن واژه‌گزینی است. فرهنگستان زبان و ادب فارسی به‌عنوان پایه‌مهم اجرایی، واژه‌گزینی را در حوزه‌های مختلف در دستور کار خود قرار داده‌است. میزان مقبولیت واژه‌های مصوب در نوشته‌های علمی و غیرعلمی، دارای اهمیت است چراکه واژگان تا هنگامی که در متن قرار نگیرند میزان آشنایی جامعه با واژه و کاربردپذیری آن از سوی کاربران به حداقل می‌رسد و در ذهن تثبیت نمی‌شود. در این میان، نشریه‌های علمی به‌عنوان بازوی اجرایی، نقش تأثیرگذاری در نهادینه‌کردن واژگان مصوب دارند. بنابراین، هدف از انجام این پژوهش، بررسی میزان آشنایی و به‌کارگیری واژه‌های مصوب فرهنگستان در حوزه زبان‌شناسی در بین نویسندگان مقاله‌های زبان‌شناسی است. در این پژوهش، به ارزیابی میزان کاربرد معادل‌های فارسی مصوب فرهنگستان در نشریات دارای ضریب تأثیر حوزه

استناد به مقاله:

کهندل جهرمی، مرضیه (۱۴۰۴)، کاربرد و پذیرش واژه‌های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی در نشریات حوزه زبان‌شناسی، *زبان پژوهی*، ۱۷ (۵۵)، ۲۷۹-۳۰۶.

<https://doi.org/10.22051/jlr.2025.48446.2498>

homepage: <https://zabanpazhuhi.alzahra.ac.ir>

این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی با شماره اختتام ۱۰۹ / ۱۴۰۳ / د است که در مؤسسه استنادی علوم و پایش علم و فناوری جهان اسلام (ISC) انجام گرفته‌است. بدین‌وسیله از مؤسسه استنادی علوم و پایش علم و فناوری جهان اسلام به‌سبب حمایت‌های معنوی این طرح، بسیار سپاسگزاریم.

۱. مربی مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام، گروه زبان‌شناسی رایانشی، شیراز، ایران؛ kohandel@isc.ac

حق انتشار این مستند، متعلق به نویسندگان آن است. © ۱۴۰۴. ناشر این مقاله، دانشگاه الزهراء است.

این مقاله تحت گواهی زیر منتشر شده و هر نوع استفاده غیرتجاری از آن مشروط بر استناد صحیح به مقاله و عدم تغییر یا تعدیل مقاله مجاز است.

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

زبان‌شناسی نمایه‌شده در پایگاه علم و فناوری جهان اسلام پرداخته شده است. به این منظور، ۵۰۰ مقاله از ۱۰ مجله علمی دارای ضریب تأثیر از حوزه زبان‌شناسی انتخاب شدند و میزان کاربرد واژگان مصوب فرهنگستان در نشریات مورد اشاره مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌های به دست آمده نشان می‌دهد نویسندگان مقاله‌های زبان‌شناسی با شمار بسیاری از معادل‌های فارسی مصوب فرهنگستان آشنایی دارند و از آن‌ها در مقاله‌های خود بهره می‌گیرند. همچنین فرهنگستان زبان و ادب فارسی تاندازه بسیاری توانسته است بر نشریه‌های زبان‌شناسی تأثیر بگذارد و نویسندگان مقاله‌های این حوزه موضوعی واژگان مصوب را در نوشتارهای علمی خود به کار برده‌اند. براساس یافته‌های این پژوهش می‌توان مدعی بود که با افزایش میزان آشنایی، میزان کاربرد و موافقت با واژه‌ها نیز افزایش می‌یابد. همچنین با توجه به اینکه جافتادن واژه‌های مصوب در بلندمدت به بار می‌نشیند پیشنهاد می‌شود که در وبگاه نشریات، راهنمای جستجو یا شیوه‌نامه استفاده از واژگان مصوب به منظور راهنمایی کاربران و نویسندگان تدوین گردد تا در نهایت به یک دست‌سازي در استفاده از واژگان مصوب و همچنین بازیابی بهتر اطلاعات منجر شود.

واژه‌های کلیدی: واژه‌گزینی، فرهنگستان زبان و ادب فارسی، مجله‌های زبان‌شناسی، مقبولیت

۱. مقدمه

زبان ملی در تحکیم و تثبیت هویت ملی سهم مهمی دارد. حفظ و تقویت زبان مادری، بخش مهمی از سیاست زبانی هر دولتی است. یکی از روش‌های نظام‌مند در بسیاری از کشورهای دنیا، معرفی سازمانی است که به صورت علمی و مطابق با قواعد زبانی و حکومتی آن کشور اقدام به معادل‌یابی برای واژگان بیگانه کند (Mowlaei & Raisszadeh, 2024: 76).

در ایران، گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی در تلاش است تا با شناسایی کاستی‌های واژگانی زبان فارسی و با استفاده از گنجینه واژگانی غنی موجود، معادل‌های مناسبی برای آن‌ها پیشنهاد کند. در حوزه زبان‌شناسی نیز با توجه به انبوه واژه‌های انگلیسی انتشار فرهنگ هزارواژه زبان‌شناسی به وسیله فرهنگستان امری درخور توجه است، ولی با وجود اینکه فرهنگستان سازمانی دولتی است ارتباط آن با دیگر سازمان‌های دولتی به اندازه کافی قوی و مؤثر نیست. در این میان، بازوهای اجرایی همانند آموزش و پرورش، صدا و سیما و مجله‌های پژوهشی می‌توانند نقش مهم و کارآمدی در نهادینه کردن واژه‌های مصوب فرهنگستان در بین گروه‌های مختلف جامعه داشته باشند و به گسترش و نشر برنامه‌های زبانی فرهنگستان بکوشند. در واقع ایجاد ارتباط

تنگانتنگ میان این سازمان‌ها و فرهنگستان مستلزم تبیین قانونی و اداری این ارتباط است (Davari, 2003: 34).

پژوهش در زمینه پذیرش واژه‌های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی یکی از موضوع‌های مهم در حوزه زبان‌شناسی است که به بررسی چگونگی جایگزینی واژه‌های جدید و مصوب در متن‌های علمی و گفتار روزمره می‌پردازد. بررسی پذیرش واژه‌های مصوب فرهنگستان نه تنها به حفظ هویت زبانی کمک می‌کند بلکه می‌تواند به تقویت فرهنگ ملی نیز منجر شود. با توجه به چالش‌هایی که زبان فارسی با آن‌ها روبه‌رو است، نیاز به تلاش جمعی برای ارتقاء آگاهی عمومی و ترویج استفاده از زبان فارسی بیش از پیش احساس می‌شود. همان‌گونه که گفته شد نشریات پژوهشی یکی از بازوهای اجرایی است که در عملیاتی کردن به‌کارگیری واژه‌ها نقش بسزایی دارند. پیروی نشریات پژوهشی از واژه‌های مصوب فرهنگستان به یکسان‌سازی اصطلاح‌ها و درنهایت بازیابی بهتر اطلاعات منجر خواهد شد. در این میان، نشریه‌های علمی به‌عنوان منابع معتبر اطلاعاتی، لازم است که از واژه‌های مصوب بهره‌گیرند تا زبان علمی فارسی پر بارتر شود. این امر سبب می‌شود که پژوهشگران و دانشجویان با معادل‌های فارسی آشنا شوند و در نتیجه کیفیت پژوهش‌های علمی افزایش یابد. در واقع نشریاتی که از واژه‌های مصوب بهره‌می‌گیرند، اعتبار بیشتری در سطح ملی به‌دست آورده و درنهایت سبب افزایش کیفیت مقاله‌های منتشر شده می‌گردد.

پژوهش در مورد کاربرد و پذیرش واژه‌های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی یکی از موضوع‌های مهم در حوزه زبان‌شناسی است که به بررسی چگونگی جایگزینی واژه‌های جدید و مصوب در متن‌های علمی و گفتار روزمره می‌پردازد. بررسی کاربرد و پذیرش واژه‌های مصوب فرهنگستان نه تنها به حفظ هویت زبانی کمک می‌کند بلکه می‌تواند به تقویت فرهنگ ملی نیز منجر شود. با توجه به چالش‌هایی که زبان فارسی با آن‌ها روبه‌رو است، نیاز به تلاش جمعی برای ارتقاء آگاهی عمومی و ترویج استفاده از زبان فارسی بیش از پیش احساس می‌شود. بنابراین، بررسی استفاده پژوهشگران حوزه زبان‌شناسی در تولیدات علمی خود از مصوبات فرهنگستان که نتیجه هزاران ساعت مطالعه فکری است و میزان پذیرفتگی و کاربرد معادل‌های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی در این حوزه، مسئله پژوهش حاضر است. این پژوهش در نظر دارد به این پرسش‌ها پاسخ دهد که به چه میزان از واژه‌های مصوب فرهنگستان در مجله‌های علمی زبان‌شناسی نمایه‌شده در پایگاه علم و فناوری جهان اسلام بهره‌گرفته شده‌است و میزان کاربرد واژه‌های انگلیسی در مجله‌ها چه اندازه بوده‌است؟ همچنین نویسندگان این حوزه به چه میزان موافق

معادل‌های مصوب فرهنگستان هستند و آن‌ها را در نوشتارهای علمی خود به کار می‌گیرند و به منظور استفاده نویسندگان مقاله‌های نشریات زبان‌شناسی از واژگان مصوب فرهنگستان، چه راهکارهای تشویقی را می‌توان ارائه نمود؟

۲. پیشینه پژوهش

در مبحث واژه‌های مصوب فرهنگستان، پژوهش‌های گوناگونی در حوزه‌های مختلف انجام شده که با توجه به هدف این پژوهش و محدودیت حجم مقاله، به معرفی برخی از آن‌ها پرداخته خواهد شد.

مولایی و رئیس‌زاده (Mowlaei & Raisszadeh, 2024) به ارزیابی میزان پذیرش و کاربرد واژگان مصوب فرهنگستان در حوزه مهندسی عمران پرداختند. دستاورد نهایی پژوهش آن‌ها نشان داد که واژگان مصوب فرهنگستان در این حوزه به‌طور معناداری از سوی کارشناسان این حوزه مورد تأیید قرار گرفته‌است؛ چراکه درصد بالایی از آزمودنی‌ها این معادل‌ها را پذیرفتی می‌دانند. بهروز (Behrooz, 2022) در مقاله خود به بررسی کمی و کیفی کاربرد واژگان مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی در کتاب‌های درسی شاخه نظری پرداخته‌است. بر مبنای یافته‌های پژوهش آن‌ها، بیشتر چالش‌ها در زمینه مناسبات هم‌نشینی بین واژگان و نیز ناهماهنگی در استفاده از شیوه درست درج برابرها در کتاب‌ها بوده‌است.

یل شرز (Yalsharzeh, 2021) در پژوهش خود با نام «نحوه پذیرش واژگان مصوب فرهنگستان در جامعه و راه کارهایی جهت علمی کردن زبان فارسی» نتیجه گرفته‌است که «دلایل سیاسی»، «توجه مردم به زبان فارسی» و «ضعف فرهنگستان در واژه‌گزینی» از دلایل استقبال نکردن از این واژگان است.

احمدی نسب (Ahmadi Nasab, 2018) در مقاله خود، وضعیت نشریات حوزه پزشکی در به کارگیری واژه‌های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی را براساس فرهنگ هزارواژه پزشکی بررسی نمود. یافته‌های پژوهش وی نشان داد که وجود برابر‌نهاد‌های مشابه در برابر اصطلاح‌های متفاوت، کاربرد اصطلاح ادبی در برابر اصطلاح علمی، بهره‌گیری از اصطلاح بیگانه در برابر اصطلاح رایج فارسی، به کارگیری برابر‌نهاد با بار منفی از نقطه‌های ضعف فرهنگ هزارواژه پزشکی است. به نظر می‌رسد که نشریه‌های پزشکی مورد بررسی به رعایت و بهره‌گیری از واژه‌های مصوب هزارواژه پزشکی فرهنگستان زبان و ادب فارسی توجه نداشته‌اند.

حجازی و شیر (Hejazi & Shiri, 2017) معادل‌های حوزه نجوم فرهنگستان را مورد ارزیابی

قرار دادند. یافته‌های به دست آمده از تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد در کنار رواج و کاربرد پی‌درپی معادل‌های از پیش تعیین شده به وسیله مترجمان و متخصصان این رشته، معادل‌های مصوب در کارگروه نجوم فرهنگستان زبان و ادب فارسی توانسته‌اند به خوبی جای خود را در میان مترجمان و اهل فن باز کنند و درصد چشمگیری از میزان پذیرش کاربران را به خود اختصاص دهند.

۲. مبانی نظری

۲-۱. قرض گیری

قرض گیری واژگانی به معنای وارد کردن واژه‌ها از یک زبان به زبان دیگر است و یکی از فرآیندهای طبیعی زبان‌ها به شمار می‌آید. این پدیده معمولاً زمانی رخ می‌دهد که یک زبان برای پرکردن خلأهای واژگانی خود به واژه‌ها و اصطلاح‌های زبان‌های دیگر نیاز دارد. قرض گیری در این پژوهش به معنای ورود برخی واژگان و اصطلاح‌های زبان‌شناسی از زبان مبدأ به زبان فارسی است.

۲-۲. واژه مصوب

واژه مصوب واژه‌ای است که در یک حوزه موضوعی معین کاربرد دارد، در یکی از گروه‌های تخصصی بررسی شده و در شورای فرهنگستان برای یک دوره سه‌ساله تصویب و در فرهنگ واژه‌های مصوب چاپ و به آگاهی مردم رسیده است. مصوبات پس از یک دوره سه‌ساله دریافت و بررسی همه نظرها و پیشنهادها صاحب‌نظران آن حوزه به تصویب نهایی خواهند رسید. (Mansouri, 2010: 141-142).

۳. روش پژوهش

روش پژوهش مقاله حاضر، روش تحلیل محتوای کمی است. در این پژوهش، با استفاده از روش تحلیل محتوای کمی به بررسی میزان کاربرد واژه‌های زبان‌شناسی مصوب فرهنگستان در نشریات نمایه شده در پایگاه علم و فناوری جهان اسلام پرداخته شد. پیکره اولیه این پژوهش را مجموع واژگان مصوب فرهنگستان در حوزه زبان‌شناسی مستخرج از اثر «هزارواژه زبان‌شناسی» تشکیل می‌دهد. همچنین پیکره دوم پژوهش، شامل اصطلاح‌های زبان‌شناسی منتشر شده در ۵۰۰ مقاله علمی از نشریه‌های نمایه شده در پایگاه علم و فناوری جهان اسلام است. با استفاده از این روش، فهرستی براساس واژه‌هایی که در مقاله‌ها به جای معادل آن در فرهنگستان بهره گرفته شده است به همراه تعداد رخداد، ارائه و مورد ارزیابی قرار گرفت. سپس با استادهای کارشناس در قالب

پرسشنامه، دلایل احتمالی استفاده نکردن از فرهنگ هزار واژه مورد بررسی و راهکارهای پیشنهادی استاد‌های کارشناس ارائه گردید.

جامعه آماری این پژوهش، ۱۰ نشریه نمایه شده در پایگاه علم و فناوری جهان اسلام است که دارای بالاترین ضریب تأثیر در حوزه زبان‌شناسی اند. نام این نشریه‌ها در جدول (۱) دیده می‌شود.

جدول ۱: فهرست نشریه‌های زبان‌شناسی نمایه شده در پایگاه علم و فناوری جهان اسلام

ردیف	نام نشریه	ضریب تأثیر
۱	زبان‌پژوهی	۰,۴۳۸
۲	پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی	۰,۴۳۳
۳	مطالعات زبانی و بلاغی	۰,۴۱۷
۴	پژوهش‌های زبانی	۰,۴۱۷
۵	جستارهای زبانی	۰,۳۵۴
۷	پژوهش‌های زبان‌شناسی	۰,۲۶۷
۸	زبان‌شناسی و گویش‌های ایرانی	۰,۲۵۵
۹	پژوهش‌های زبان‌شناسی تطبیقی	۰,۱۱۵
۱۰	زبان‌شناسی و گویش‌های خراسان	۰,۰۸۵

۳. تجزیه و تحلیل داده‌ها

در جدول (۲) به میزان بهره‌گیری از واژه‌های مصوب فرهنگستان در مجله‌های علمی زبان‌شناسی نمایه شده در پایگاه علم و فناوری جهان اسلام اشاره شده است. نخست، برای پاسخ‌گویی به این پرسش، جدولی طراحی شد که این جدول‌ها شامل هفت ستون بودند. در ستون اول واژه انگلیسی و در ستون دوم تعداد بارهای (فراوانی) کاربرد واژه بیگانه، در ستون سوم واژه مصوب فرهنگستان، در ستون چهارم تعداد کل بارهایی که معادل مصوب فرهنگستان به کار گرفته شده بود، در ستون پنجم درصد کاربرد واژه انگلیسی و در ستون ششم درصد بهره‌گیری از واژه مصوب فرهنگستان با توجه به عددهای به دست آمده و میزان درصد بهره‌گیری از واژه مصوب فرهنگستان نسبت به واژه انگلیسی ثبت شدند. جدول (۲) نمایانگر این داده‌ها است.

جدول ۲: میزان استفاده نشریه‌های علمی زبان‌شناسی از واژگان مصوب فرهنگستان

واژه بیگانه	تعداد استفاده از واژه	واژه مصوب فرهنگستان	تعداد کاربرد واژه مصوب	درصد استفاده از معادل انگلیسی	درصد استفاده از معادل فارسی
abbreviation	۰	کوته‌سازی، اختصارسازی	۳	۰٪	۱۰۰٪
accent	۰	لهجه	۵	۰٪	۱۰۰٪
acoustic	۷	صوتی	۱	۸۷٪	۱۳٪
articulator	۰	اندام تولید	۲	۰٪	۱۰۰٪
actor	۰	کشگر	۷	۰٪	۱۰۰٪
adaptation	۱	سازگاری	۴	۰٪	۱۰۰٪
anaptyctic	۰	واکه افزوده	۶	۲۰٪	۸۰٪
aphasia	۲	زبان‌پریشی	۴	۳۳٪	۶۷٪
affix	۰	وند	۱۲	۰٪	۱۰۰٪
affixation	۰	وندافزایی	۱	۰٪	۱۰۰٪
affixing	۰	وندی	۱	۰٪	۱۰۰٪
agent	۰	عامل	۵	۰٪	۱۰۰٪
allomorph	۰	تکواژگونه	۱	۰٪	۱۰۰٪
alphabet	۰	الفبا	۳	۰٪	۱۰۰٪
ambiguity	۰	ابهام	۱	۰٪	۱۰۰٪
applied linguistics	۰	زبان‌شناسی کاربردی	۱	۰٪	۱۰۰٪
articulation	۰	تولید، فراگویی	۲	۰٪	۱۰۰٪
aspect	۰	نمود	۸	۰٪	۱۰۰٪
background	۱	پس‌زمینه	۱	۵۰٪	۵۰٪
bilingual	۰	دو‌زبانه	۲	۰٪	۱۰۰٪
blend	۰	آمیزه	۱	۰٪	۱۰۰٪
borrowing	۰	وامگیری	۸	۰٪	۱۰۰٪
calque	۰	گرده‌برداری	۱	۰٪	۱۰۰٪

واژه بیگانه	تعداد استفاده از واژه	واژه مصوب فرهنگستان	تعداد کاربرد واژه مصوب	درصد استفاده از معادل فارسی	درصد استفاده از معادل انگلیسی
case	۰	حالت	۶	۱۰۰٪	٪۰
category	۲	مقوله	۳	۶۰٪	۴۰٪
causative verb	۰	فعل سببی	۱	۱۰۰٪	٪۰
vowel	۰	واکه	۷	۱۰۰٪	٪۰
clause	۰	بند	۴	۱۰۰٪	٪۰
clitic	۰	واژه‌بست	۱۲	۱۰۰٪	٪۰
closed syllable	۰	هجای بسته	۱	۱۰۰٪	٪۰
closure	۰	بست، انسداد	۲	۱۰۰٪	٪۰
coda	۰	پایانه	۳	۱۰۰٪	٪۰
cohesive	۰	انسجامی	۳	۱۰۰٪	٪۰
collocation	۰	هم‌آیی	۱	۱۰۰٪	٪۰
competence	۰	توانش	۶	۱۰۰٪	٪۰
complementizer	۰	متمم‌ساز، متمم‌نما	۳	۱۰۰٪	٪۰
componenet	۰	مؤلفه	۱۰	۱۰۰٪	٪۰
computational linguistics	۰	زبان‌شناسی رایانشی	۱	۱۰۰٪	٪۰
conceptual metaphor	۰	استعاره مفهومی	۸	۱۰۰٪	٪۰
conjunction	۰	پیوند، حرف ربط	۴	۱۰۰٪	٪۰
consonant	۰	همخوان، صامت	۸	۱۰۰٪	٪۰
consonantal	۰	همخوانی	۲	۱۰۰٪	٪۰
consonant cluster	۰	خوشه همخوانی	۴	۱۰۰٪	٪۰
constituent	۰	سازه	۱۱	۱۰۰٪	٪۰
construction	۰	ساختار	۲	۱۰۰٪	٪۰
contact language	۰	زبان تماس	۱	۱۰۰٪	٪۰
contentive	۰	محتوایی	۳	۱۰۰٪	٪۰
context	۰	بافت	۸	۱۰۰٪	٪۰

واژه بیگانه	تعداد استفاده از واژه	واژه مصوب فرهنگستان	تعداد کاربرد واژه مصوب	درصد استفاده از معادل فارسی	درصد استفاده از معادل انگلیسی
context of situation	۰	بافت موقعیتی	۴	۱۰۰٪	٪۰
contextualization	۰	بافتی کردن	۱	۱۰۰٪	٪۰
contraction	۰	ادغام	۱	۱۰۰٪	٪۰
contrastive	۰	تقابلی	۱	۱۰۰٪	٪۰
contrastive Linguistics	۰	زبان شناسی مقابله‌ای	۱	۱۰۰٪	٪۰
copula	۰	فعل ربطی	۱	۱۰۰٪	٪۰
corpus	۱	پیکره	۵	٪۸۴	٪۱۶
critical Linguistics	۰	زبان شناسی انتقادی	۵	۱۰۰٪	٪۰
dative case	۰	حالت برایی	۱	۱۰۰٪	٪۰
dead language	۰	زبان مرده	۱	۱۰۰٪	٪۰
deep structure	۰	ژرف ساخت	۱	۱۰۰٪	٪۰
definition	۰	تعریف	۱	۱۰۰٪	٪۰
dependent	۰	وابسته	۵	۱۰۰٪	٪۰
derivation	۰	اشتقاق	۳	۱۰۰٪	٪۰
derivational affix	۰	وند اشتقاقی	۱	۱۰۰٪	٪۰
derivative	۰	مشتق	۱	۱۰۰٪	٪۰
dyslexia	۰	خوانش پریشی	۱	۱۰۰٪	٪۰
diachronic Linguistics	۰	زبان شناسی در زمانی	۲	۱۰۰٪	٪۰
diachrony	۰	در زمانی	۱	۱۰۰٪	٪۰
dialect	۰	گویش	۶	۱۰۰٪	٪۰
diphthong	۰	واکه مرکب	۲	۱۰۰٪	٪۰
discourse	۰	گفتمان	۳	۱۰۰٪	٪۰
discourse analysis	۰	گفتمان شناسی (تحلیل گفتمان)	۴	۱۰۰٪	٪۰

واژه بیگانه	تعداد استفاده از واژه	واژه مصوب فرهنگستان	تعداد کاربرد واژه مصوب	درصد استفاده از معادل فارسی	درصد استفاده از معادل انگلیسی
distributed morphology	۰	صرف توزیعی، ساخت واژه توزیعی	۵	۱۰۰٪	٪۰
divergence	۰	واگرایی	۱	۱۰۰٪	٪۰
duration	۰	دیرش	۵	۱۰۰٪	٪۰
ellipsis	۰	حذف	۱	۱۰۰٪	٪۰
embedding	۰	درون‌گیری	۱	۱۰۰٪	٪۰
empiricism	۰	تجربه‌گرایی	۱	۱۰۰٪	٪۰
enclitic	۰	پی‌بست	۱	۱۰۰٪	٪۰
ending	۰	پایانه	۳	۱۰۰٪	٪۰
ending	۰	شناسه	۳	۱۰۰٪	٪۰
endocentric compound	۰	مرکب درون‌مرکز	۱	۱۰۰٪	٪۰
ergative	۰	کنایی	۲	۱۰۰٪	٪۰
etymology	۱	ریشه‌شناسی	۳	۲۵٪	۲۵٪
etymon	۰	ریشه	۲	۱۰۰٪	٪۰
excrescence	۰	درج همخوان	۳	۱۰۰٪	٪۰
exponence	۰	نمود	۴	۱۰۰٪	٪۰
feature	۰	مشخصه	۲	۱۰۰٪	٪۰
flapping	۰	زنشی	۱	۱۰۰٪	٪۰
free morpheme	۰	تکواژ آزاد	۲	۱۰۰٪	٪۰
friction	۰	سایشی	۱	۱۰۰٪	٪۰
functional grammar	۰	دستور نقشگرا	۳	۱۰۰٪	٪۰
grammatical word	۰	واژه نقشی	۱	۱۰۰٪	٪۰
fusional language	۰	زبان هم‌آمیخته	۱	۱۰۰٪	٪۰
gender	۰	جنس	۱	۱۰۰٪	٪۰

واژه بیگانه	تعداد استفاده از واژه	واژه مصوب فرهنگستان	تعداد کاربرد واژه مصوب	درصد استفاده از معادل فارسی	درصد استفاده از معادل انگلیسی
genre	۲	گونه سبکی	۱	۳۴٪	۶۶٪
glide	۰	غلت	۲	۱۰۰٪	۰٪
gerund	۰	اسم مصدر	۱	۱۰۰٪	۰٪
glottal	۰	چاکنایی	۲	۱۰۰٪	۰٪
grammar	۲	دستور	۹	۸۲٪	۱۸٪
grammaticalization	۰	دستوری شدگی	۱	۱۰۰٪	۰٪
grammatical structure	۰	ساخت دستوری	۱	۱۰۰٪	۰٪
grammatical morpheme	۰	تکواژ دستوری	۲	۱۰۰٪	۰٪
grammatical competence	۰	توانش دستوری	۱	۱۰۰٪	۰٪
head	۰	هسته	۶	۱۰۰٪	۰٪
head-first language	۰	زبان‌های هسته آغاز	۱	۱۰۰٪	۰٪
head-last language	۰	زبان‌های هسته پایان	۱	۱۰۰٪	۰٪
homophony	۱	هم‌آوا	۳	۷۵٪	۲۵٪
hyponymy	۱	شمول معنایی	۴	۸۰٪	۲۰٪
hyponym	۰	زیرشمول	۱	۱۰۰٪	۰٪
high vowel	۰	واکه افراشته	۲	۱۰۰٪	۰٪
iconicity	۰	تصویرگونگی	۳	۱۰۰٪	۰٪
inchoative verb	۰	فعل آغازی	۱	۱۰۰٪	۰٪
incorporating language	۰	زبان انضمامی	۱	۱۰۰٪	۰٪
inflection	۰	تصریف	۱	۱۰۰٪	۰٪
inflecting language	۰	زبان تصریفی	۱	۱۰۰٪	۰٪
inflectional affix	۰	وند تصریفی	۲	۱۰۰٪	۰٪
initialism	۰	سرواژه‌سازی	۱	۱۰۰٪	۰٪
intonation	۰	آهنگ	۳	۱۰۰٪	۰٪

واژه بیگانه	تعداد استفاده از واژه	واژه مصوب فرهنگستان	تعداد کاربرد واژه مصوب	درصد استفاده از معادل فارسی	درصد استفاده از معادل انگلیسی
intransitive verb	۰	فعل ناگذر، فعل لازم	۲	۱۰۰٪	٪۰
intuition	۰	شم زبانی	۱	۱۰۰٪	٪۰
isolating language	۰	زبان گسسته	۳	۱۰۰٪	٪۰
juncture	۰	درنگ	۱	۱۰۰٪	٪۰
typology Language	۰	رده‌شناسی زبان	۱	۱۰۰٪	٪۰
lenition	۰	نرم‌شدگی	۱	۱۰۰٪	٪۰
lexeme	۰	تک‌واژه	۲	۱۰۰٪	٪۰
lexical ambiguity	۰	ابهام واژگانی	۴	۱۰۰٪	٪۰
lexical entry	۰	مدخل واژگانی	۱	۱۰۰٪	٪۰
lexical gap	۰	خلأ واژگانی	۱	۱۰۰٪	٪۰
lexicalization	۰	واژگانی شدن	۱	۱۰۰٪	٪۰
linguistic competence	۰	توانش زبانی	۴	۱۰۰٪	٪۰
linguistic context	۰	بافت زبانی	۶	۱۰۰٪	٪۰
linguistics	۰	زبان‌شناسی	۴	۱۰۰٪	٪۰
loan word	۰	وام‌واژه	۷	۱۰۰٪	٪۰
low vowel	۰	واکه افتاده	۱	۱۰۰٪	٪۰
main clause	۰	بند پایه	۱	۱۰۰٪	٪۰
markedness	۰	نشان‌داری	۱	۱۰۰٪	٪۰
meaning	۰	معنا	۳	۱۰۰٪	٪۰
meronymy	۰	مجاز جزء به کل (جزء‌واژگی)	۱	۱۰۰٪	٪۰
metalanguage	۰	فرازبان	۱	۱۰۰٪	٪۰
metaphor	۰	استعاره	۱۳	۱۰۰٪	٪۰
metonymy	۰	مجاز	۵	۱۰۰٪	٪۰
minimalist program	۰	برنامه کمینه‌گرا	۱	۱۰۰٪	٪۰

واژه بیگانه	تعداد استفاده از واژه	واژه مصوب فرهنگستان	تعداد کاربرد واژه مصوب	درصد استفاده از معادل فارسی	درصد استفاده از معادل انگلیسی
modal verb	۰	فعل وجهی	۳	۱۰۰٪	٪۰
modifier	۰	توصیف گر	۱	۱۰۰٪	٪۰
monophthong	۰	واکه ساده	۱	۱۰۰٪	٪۰
monosyllabic	۰	تک هجایی	۱	۱۰۰٪	٪۰
morpheme	۰	تکواژ	۷	۱۰۰٪	٪۰
morphological	۰	ساخت واژگی - صرفی	۳	۱۰۰٪	٪۰
morphology	۱	ساخت واژه - صرف	۴	۸۰٪	۲۰٪
morphophonemic	۰	واژ-واجبی	۲	۱۰۰٪	٪۰
morphophonology	۰	واژ-واج شناسی	۲	۱۰۰٪	٪۰
multilingualism	۰	چندزبانگی	۱	۱۰۰٪	٪۰
nasal	۰	خیشومی	۱	۱۰۰٪	٪۰
nasalization	۰	خیشومی شدگی	۱	۱۰۰٪	٪۰
native language	۰	زبان بومی	۱	۱۰۰٪	٪۰
neologism	۰	نوواژه	۲	۱۰۰٪	٪۰
new information	۰	اطلاع نو	۳	۱۰۰٪	٪۰
non-linguistic context	۰	بافت غیر زبانی	۱	۱۰۰٪	٪۰
old information	۰	اطلاع کهنه	۱	۱۰۰٪	٪۰
open syllable	۰	هجای باز	۲	۱۰۰٪	٪۰
palatal	۰	کامی	۳	۱۰۰٪	٪۰
paradigm	۰	صیغگان	۲	۱۰۰٪	٪۰
paradigmatic	۰	جانشینی	۵	۱۰۰٪	٪۰
patient	۰	کنش پذیر	۱	۱۰۰٪	٪۰
performance	۰	کنش	۷	۱۰۰٪	٪۰
person	۰	شخص	۱	۱۰۰٪	٪۰

واژه بیگانه	تعداد استفاده از واژه	واژه مصوب فرهنگستان	تعداد کاربرد واژه مصوب	درصد استفاده از معادل فارسی	درصد استفاده از معادل انگلیسی
phonological	۰	واج‌شناختی	۱	۱۰۰٪	٪۰
phonetics	۲	آواشناسی	۵	٪۷۲	٪۲۸
pitch accent	۰	تکیه زیروبمی	۱	۱۰۰٪	٪۰
postposition	۰	پس‌اضافه	۲	۱۰۰٪	٪۰
pragmatics	۰	کاربردشناسی	۵	۱۰۰٪	٪۰
predicative	۰	اسنادی	۱	۱۰۰٪	٪۰
prefix	۰	پیشوند	۱	۱۰۰٪	٪۰
productive	۰	زایا	۴	۱۰۰٪	٪۰
productivity	۰	زایایی	۱	۱۰۰٪	٪۰
psycholinguistics	۰	روان‌شناسی زبان	۱	۱۰۰٪	٪۰
redundant	۰	حشو	۱	۱۰۰٪	٪۰
register	۰	سیاق	۲	۱۰۰٪	٪۰
relative clause	۰	بند موصولی	۱	۱۰۰٪	٪۰
representation	۰	بازنمود	۱	۱۰۰٪	٪۰
root	۰	ریشه	۲	۱۰۰٪	٪۰
semantic	۰	معنایی، معناشناختی	۲	۱۰۰٪	٪۰
semantic feature	۰	مشخصه معنایی	۱	۱۰۰٪	٪۰
sentence accent	۰	تکیه جمله	۱	۱۰۰٪	٪۰
speech act	۰	کنش گفتاری	۴	۱۰۰٪	٪۰
stem	۰	ستاک	۱	۱۰۰٪	٪۰
stop	۰	انسدادی	۲	۱۰۰٪	٪۰
structural metaphor	۰	استعاره ساختاری	۲	۱۰۰٪	٪۰
suffix	۰	پسونند	۳	۱۰۰٪	٪۰
suprasegmental suffixation	۰	پسونندافزایی زبرزنجیری	۱	۱۰۰٪	٪۰

واژه بیگانه	تعداد استفاده از واژه	واژه مصوب فرهنگستان	تعداد کاربرد واژه مصوب	درصد استفاده از معادل فارسی	درصد استفاده از معادل انگلیسی
surface structure	۰	روساخت	۱	۱۰۰٪	٪۰
syllabic	۰	هجایی	۳	٪۷۵	٪۲۵
syllable	۳	هجاء	۹	۱۰۰٪	٪۰
syntagmatic	۰	هم نشینی	۲	۱۰۰٪	٪۰
syntactic	۰	نحوی	۲	۱۰۰٪	٪۰
taboo word	۳	دشوآه	۳	٪۵۰	٪۵۰
tense	۰	زمان دستوری	۱	۱۰۰٪	٪۰
theme	۰	آغازگر	۱	۱۰۰٪	٪۰
topic	۰	مبتدا	۴	۱۰۰٪	٪۰
topicalization	۰	مبتدا سازی	۵	۱۰۰٪	٪۰
transliteration	۰	ترانوشت	۲	۱۰۰٪	٪۰
transitive	۰	گذرا	۲	۱۰۰٪	٪۰
typological	۰	رده شناختی	۱	۱۰۰٪	٪۰
typological classification	۰	طبقه بندی رده شناختی	۲	۱۰۰٪	٪۰
typology	۱	رده شناسی	۳	٪۷۵	٪۲۵
unproductive	۰	نازایا (غیرزایا)	۱	۱۰۰٪	٪۰
utterance	۰	گفته	۱	۱۰۰٪	٪۰
Variety	۰	گونه	۵	۱۰۰٪	٪۰
velarization	۰	نرم کامی شدگی	۱	۱۰۰٪	٪۰
vowel	۰	واکه	۷	۱۰۰٪	٪۰
vowel harmony	۰	هماهنگی واکه‌ای	۱	۱۰۰٪	٪۰
wh-word	۰	پرسش واژه	۱	۱۰۰٪	٪۰
word	۰	واژه	۸	۱۰۰٪	٪۰
word-class	۰	رده واژه (طبقه واژه)	۱	۱۰۰٪	٪۰
zero morph	۰	واژصفر	۲	۱۰۰٪	٪۰

همان گونه که در جدول (۲) دیده می‌شود پژوهشگران مقاله‌های زبان‌شناسی، به صورت چشمگیری از واژه‌های مصوب فرهنگستان در مقاله‌های خود بهره گرفته‌اند و درصد استفاده از معادل فارسی واژه در مقاله‌ها بسیار بیشتر از درصد بهره‌گیری از معادل انگلیسی آن بوده است و فرهنگستان زبان و ادب فارسی، توانسته به خوبی رسالت خود را در حوزه واژه‌گزینی مناسب برای اصطلاح‌های تخصصی زبان‌شناسی به سرانجام برساند. میزان فراوانی و درصد کاربرد هر واژه نشان می‌داد که میانگین بهره‌گیری از معادل‌های فرهنگستان در مجله‌های زبان‌شناسی در دوره زمانی مورد بررسی، بیش از ۹۸ درصد بوده است.

بیشترین واژه‌های زبان‌شناسی که پژوهشگران، معادل بیگانه آن واژه را در مقاله‌های خود به کار برده‌اند واژه آکوستیک با ۸۷ درصد است و دو واژه تابو و بک گراند ۵۰ درصد از میزان کاربرد معادل انگلیسی را دربر گرفته است. پس از آن واژگان انگلیسی سیلاب، گرامر، تیمولوژی، فونوتیک، تپولوژی، آفازیا، ادابت، آنالوگ، هارموفونی، هیپونومی، مارفولوژی و ژانر نیز از واژگانی هستند که معادل انگلیسی آن در مقاله‌های زبان‌شناسی دیده شده‌اند و انتظار می‌رود که نویسندگان از واژه مصوب این واژگان در نوشتارهای علمی خود بهره گیرند.

با هدف میزان آشنایی، کاربرد و موافقت با برخی از معادل‌های مصوب فرهنگستان در حوزه زبان‌شناسی در بین جامعه دانشگاهی پرسشنامه‌ای تنظیم گردید و به این منظور تعداد ۳۰ نفر از اعضای هیات علمی به همراه ۳۰ نفر دانشجوی دکتری زبان‌شناسی جامعه آماری پرسشنامه حاضر را تشکیل دادند. تکمیل پرسشنامه به دو شیوه دستی و الکترونیکی انجام گرفت. در جدول (۴) نمونه جدول ارسالی و در جدول (۵) پاسخ کارشناسان این حوزه مشاهده می‌شود.

جدول ۴: نمونه پرسش‌نامه ارسالی

نظر سنجی	دیدگاه شما			واژه حوزه زبان‌شناسی	معادل مصوب
	آیا در نوشتار علمی خود این معادل را می‌پسندید؟	آیا از وجود این معادل مطلع بوده‌اید؟	آیا در نوشتار علمی خود این معادل را به کار می‌برید؟		
به عقیده شما به منظور استفاده نویسندگان مقالات نشریات علمی از واژگان مصوب فرهنگستان، چه راهکارهای را می‌توان ارائه نمود؟					

جدول ۵: میزان آشنایی، کاربرد و موافقت با برخی از معادل‌های مصوب فرهنگستان در حوزه زبان‌شناسی

موافقت			کاربرد			اطلاع			واژه	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۲۰	۴۰	۶۰	۱۹	۴۱	فراوانی	آغازش
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۳۴%	%۶۶	%۱۰۰	%۳۱	%۶۹	درصد	
۶۰	.	۶۰	۶۰	۲۷	۴۳	۶۰	۱۵	۴۵	فراوانی	آهنگ (تکیه)
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۲۹	%۷۱	%۱۰۰	%۲۵	%۷۵	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۳۱	۲۹	۶۰	۲۲	۳۸	فراوانی	برای
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۵۲	%۴۸	%۱۰۰	۳۷%	۶۳%	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۷	۵۳	۶۰	۲	۵۸	فراوانی	بن‌واژه
%۱۰۰	۰	۶۰	%۱۰۰	%۱۲	%۸۸	%۱۰۰	۴%	۹۶%	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۱۵	۴۵	۶۰	۹	۵۱	فراوانی	ستاک
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۲۵	%۷۵	%۱۰۰	۱۵%	۸۵%	درصد	
۶۰	۵	۵۵	۶۰	۱۶	۴۴	۶۰	۱۶	۴۴	فراوانی	پایانه
%۱۰۰	%۹	%۹۱	%۱۰۰	%۲۷	%۷۳	%۱۰۰	%۲۷	%۷۳	درصد	
۶۰	۲۸	۳۲	۶۰	۵۰	۱۰	۶۰	۴۳	۱۷	فراوانی	ترانوش
%۱۰۰	۴۷%	%۵۳	%۱۰۰	%۸۴	%۱۶	%۱۰۰	%۷۲	%۲۸	درصد	
۶۰	۳۰	۳۰	۶۰	۴۹	۱۱	۶۰	۳۹	۲۱	فراوانی	ترانویسی
%۱۰۰	%۵۰	%۵۰	%۱۰۰	%۸۲	%۱۸	%۱۰۰	%۶۵	%۳۵	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۰	۶۰	۶۰	۱	۵۹	فراوانی	تکواژ
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰		%۱۰۰	%۱۰۰	%۲	%۹۸	درصد	
۶۰	۳	۵۷	۶۰	۱۵	۳۵	۶۰	۸	۵۲	فراوانی	تکیه
%۱۰۰	%۵	%۹۵	%۱۰۰	%۴۲	%۵۸	%۱۰۰	%۱۴	%۸۶	درصد	
۶۰	۹	۵۱	۶۰	۴۶	۱۴	۶۰	۱۱	۴۹	فراوانی	توانش زبانی
%۱۰۰	%۱۵	%۸۵	%۱۰۰	%۳۷	%۲۳	%۱۰۰	%۱۹	%۸۱	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۲۷	۳۳	۶۰	۷	۴۳	فراوانی	زایا
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۴۵	%۵۵	%۱۰۰	%۲۹	%۷۱	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۲۷	۳۳	۶۰	۷	۴۳	فراوانی	زیایبی
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۴۵	%۵۵	%۱۰۰	%۲۹	%۷۱	درصد	

موافقت			کاربرد			اطلاع			واژه	
کل	ندارد	دارد	کل	ندارد	دارد	کل	ندارد	دارد		
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۳۳	۲۷	۶۰	۲۲	۳۸	فراوانی	چاکنایی
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۶۵	%۴۵	%۱۰۰	%۲۷	%۶۳	درصد	
۶۰	۳۲	۱۸	۶۰	۵۵	۵	۶۰	۵۳	۷	فراوانی	چم
%۱۰۰	%۵۳	%۲۷	%۱۰۰	%۹۱	%۰۹	%۱۰۰	%۸۹	%۱۱	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۲۳	۳۷	۶۰	۱۳	۴۷	فراوانی	خیشوم
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۳۹	%۶۱	%۱۰۰	%۲۲	%۷۸	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۲۱	۳۹	۶۰	۸	۵۲	فراوانی	خوانش‌پریش
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۳۵	%۶۵	%۱۰۰	%۱۴	%۸۶	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۱۱	۳۹	۶۰	۸	۵۲	فراوانی	خوانش‌پرشانه
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۳۵	%۶۵	%۱۰۰	%۱۴	%۸۶	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۰	۶۰	۶۰	۲	۵۸	فراوانی	خوشه
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۴	%۹۶	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۲۹	۳۱	۶۰	۱۷	۴۳	فراوانی	دشواژه
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۴۹	%۵۱	%۱۰۰	%۲۹	%۷۱	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۱۴	۴۶	۶۰	۵	۵۵	فراوانی	زیرشمول
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۲۴	%۷۶	%۱۰۰	%۹	%۹۱	درصد	
۶۰	۱۲	۴۸	۶۰	۴۱	۱۹	۶۰	۱۳	۴۷	فراوانی	زندی
%۱۰۰	%۲۰	%۸۰	%۱۰۰	%۶۹	%۳۱	%۱۰۰	%۱۲	%۷۸	درصد	
۶۰	۳۷	۲۳	۶۰	۵۹	۱	۶۰	۵۹	۱	فراوانی	دوگانگ
%۱۰۰	%۶۲	%۳۸	%۱۰۰	%۹۸	%۲	%۱۰۰	%۱	%۹۹	درصد	
۶۰	۱۱	۴۹	۶۰	۲۷	۳۳	۶۰	۱۵	۴۵	فراوانی	دیرش
%۱۰۰	%۱۹	%۸۱	%۱۰۰	%۴۵	%۵۵	۱۰۰%	%۲۵	%۷۵	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۰	۶۰	۶۰	۰	۶۰	فراوانی	رده‌شناسی
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۱۰۰%	۰%	۱۰۰%	درصد	
۶۰	۴	۵۶	۶۰	۱۲	۴۸	۶۰	۴	۵۶	فراوانی	سایش
%۱۰۰	%۰۷	%۹۳	%۱۰۰	%۲۰	%۸۰	۱۰۰%	۷%	۹۳%	درصد	

موافقت			کاربرد			اطلاع			واژه	
کل	ندارد	دارد	کل	ندارد	دارد	کل	ندارد	دارد		
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۱۹	۴۱	۶۰	۳	۵۷	فراوانی	سرواژه‌سازی
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۳۲	%۶۸	۱۰۰٪	۵٪	۹۵٪	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۳۸	۲۲	۶۰	۱۲	۴۸	فراوانی	شناسه
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۶۴٪	۳۶٪	%۱۰۰	۲۰٪	۸۰٪	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۴۳	۱۷	۶۰	۲۱	۳۹	فراوانی	کنش
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۷۲٪	۲۸٪	%۱۰۰	۳۵٪	۶۵٪	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۴۳	۱۷	۶۰	۲۱	۳۹	فراوانی	کنشگر
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۷۲٪	۲۸٪	%۱۰۰	۳۵٪	۶۵٪	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۱۹	۴۱	۶۰	۸	۵۲	فراوانی	کوتاه‌سازی
%۱۰۰		%۱۰۰	%۱۰۰	۳۲٪	۶۸٪	%۱۰۰	۱۴٪	۸۶٪	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۱۹	۴۱	۶۰	۲۹	۳۱	فراوانی	کوتاه‌نوشت
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۳۲٪	۶۸٪	%۱۰۰	۴۹٪	۵۱٪	درصد	
۶۰	۸	۵۲	۶۰	۳۵	۲۵	۶۰	۲۶	۳۴	فراوانی	گذرا
%۱۰۰	۱۴٪	۸۶٪	%۱۰۰	۵۹٪	۴۱٪	%۱۰۰	۴۴٪	۵۶٪	درصد	
۶۰	۴۸	۱۲	۶۰	۲۳	۳۷	۶۰	۰	۶۰	فراوانی	صرف
%۱۰۰	۸۰٪	۲۰٪	%۱۰۰	%۳۸	%۶۲	%۱۰۰	۰٪	%۱۰۰	درصد	
۶۰	۱۳	۴۷	۶۰	۵۸	۲	۶۰	۵۵	۵	فراوانی	گیرش
%۱۰۰	۲۲٪	۷۸٪	%۱۰۰	۹۶٪	۰۴٪	%۱۰۰	۹۲٪	۰۸٪	درصد	
۶۰	۸	۵۲	۶۰	۳۵	۲۵	۶۰	۲۶	۳۴	فراوانی	ناگذر
%۱۰۰	۱۴٪	۸۶٪	%۱۰۰	۵۹٪	۴۱٪	%۱۰۰	۴۴٪	۵۶٪	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۰	۶۰	۶۰	۳	۵۷	فراوانی	گرده‌برداری
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۵٪	۹۵٪	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۱۶	۴۴	۶۰	۱۲	۴۸	فراوانی	گشتار
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۲۷٪	۷۳٪	%۱۰۰	۲۰٪	۸۰٪	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۱۳	۴۷	۶۰	۹	۵۱	فراوانی	واگرایی
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۱۵٪	۷۸٪	%۱۰۰	۱۵٪	۸۵٪	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۱۸	۴۲	۶۰	۶	۵۴	فراوانی	جزء‌واژگی
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۳۰٪	۷۰٪	%۱۰۰	۱۰٪	۹۰٪	درصد	

موافقت			کاربرد			اطلاع			واژه	
کل	ندارد	دارد	کل	ندارد	دارد	کل	ندارد	دارد		
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۳۲	۲۸	۶۰	۲۲	۳۸	فراوانی	پیش‌انگاشت
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۵۴%	۴۶%	%۱۰۰	۱۷%	۶۳%	درصد	
۶۰	۵۳	۷	۶۰	۴۵	۱۵	۶۰	۱	۵۹	فراوانی	صامت
%۱۰۰	۸۸%	%۱۲	%۱۰۰	%۷۵	%۲۵	%۱۰۰	۱%	۹۹%	درصد	
۶۰	۵۳	۷	۶۰	۴۵	۱۵	۶۰	۱	۵۹	فراوانی	مصوت
%۱۰۰	۸۸%	۱۲%	%۱۰۰	%۷۵	%۲۵	%۱۰۰	%۲	%۹۸	درصد	
۶۰	۵	۵۵	۶۰	۴۶	۱۴	۶۰	۱۴	۴۶	فراوانی	نمود
%۱۰۰	۰۹%	۹۱%	%۱۰۰	۷۷%	۲۳%	%۱۰۰	۱۴%	۷۶%	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۱۶	۴۴	۶۰	۱۵	۴۵	فراوانی	همخوان
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۲۷%	۷۳%	%۱۰۰	۱۵%	۷۵%	درصد	
۶	۰	۶۰	۶۰	۲۱	۳۹	۶۰	۱۶	۴۴	فراوانی	هسته
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۳۵%	۶۵%	%۱۰۰	۲۷%	۷۳%	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۲۳	۳۷	۶۰	۷	۵۳	فراوانی	ساخت‌واژه
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۳۹%	۶۱%	%۱۰۰	۱۲%	۸۸%	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۳۵	۲۵	۶۰	۹	۵۱	فراوانی	واکه
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۵۹%	۴۱%	%۱۰۰	۱۵%	۸۵%	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۶۰	۶۰	۶۰	۰	۶۰	فراوانی	وام‌گیری
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰		۶۰	%۱۰۰	۰%	۱۰۰%	درصد	
۶۰	۰	۶۰	۶۰	۱۰	۵۰	۶۰	۸	۵۲	فراوانی	وند
%۱۰۰	۰	%۱۰۰	%۱۰۰	۱۷%	۸۳%	%۱۰۰	۱۴%	۸۶%	درصد	

در جدول (۵) میزان آشنایی، کاربرد و موافقت با برخی واژه‌های مصوب حوزه زبان‌شناسی به صورت جداگانه نشان داده شده‌است. در بخش نخست این جدول میزان آشنایی موردبررسی قرار گرفته‌است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود روی هم‌رفته ۷ درصد افراد با معادل‌ها آشنایی نداشته و ۹۳ درصد با معادل‌ها آشنا بوده‌اند. کمترین آشنایی با واژه‌های دوگانک^۱ (۹۹ درصد)، گیرش^۲ (۹۲ درصد)، چم^۱ (۸۹ درصد)، کوتاه‌نوشت^۲ (۴۹ درصد)، گذرا (۴۴ درصد)، ناگذر (۴۴)

1. doublet
2. closure

درصد)، برایی^۳ (۳۷ درصد)، کنش^۴ (۳۵ درصد) است. در بخش دوم این جدول، میزان کاربرد معادل‌ها نشان داده شده‌است. روی هم رفته، ۷ درصد معادل‌ها کاربرد نداشته و ۹۳ درصد معادل‌ها کاربرد داشته‌اند. کمترین کاربرد مربوط به معادل‌های دوگانک (۹۸ درصد)، ترانوش (۸۴ درصد)، ترانویسی (۸۲ درصد)، صامت و مصوت (۷۵ درصد)، کنش (۷۲ درصد)، زنش (۶۹ درصد)، چاکنایی (۶۵ درصد)، شناسه (۶۴ درصد)، صرف (۶۲ درصد)، برایی (۵۲ درصد) و دشواژه (۴۹ درصد) است.

در بخش سوم جدول بالا، میزان توافق بر سر واژه‌ها نشان داده شده‌است. روی هم رفته، ۱۵ درصد افراد بر سر معادل‌ها توافق نداشته و ۸۵ درصد بر سر معادل‌ها توافق داشته‌اند. کمترین توافق بر سر واژه‌های صامت (۸۸ درصد)، مصوت (۸۸٪ درصد)، صرف (۸۰ درصد)، دوگانک (۶۲ درصد)، چم (۵۳ درصد)، ترانویسی (۵۰ درصد) و ترانوش (۴۷ درصد) است.

در پایان، پس از بررسی یافته‌های پرسشنامه‌ای که با همکاری ۶۰ نفر از کارشناسان حوزه زبان‌شناسی برای پاسخ‌گویی به پرسش‌های پژوهشی طراحی شده بود، راهکارهای استفاده نگارندگان مقالات نشریه‌های علمی از واژگان مصوب فرهنگستان، از طریق نظرسنجی از کارشناسان مورد بررسی قرار گرفت. با جمع‌بندی پاسخ‌های کارشناسان به پرسشنامه پژوهش، راهکارهایی ارائه می‌شود که راهگشا خواهد بود که در ادامه ارائه می‌شوند.

الف) بالا بردن حساسیت افراد جامعه: با افزایش حساسیت افراد جامعه، به ویژه اهل علم به زبان فارسی و گسترش گفتمان تولید علم در کشور و پرورش روحیه علمی، می‌توان ذهنیت و روح علمی را در جامعه ایرانی دمید تا زبان فارسی بتواند به زبان علمی تبدیل گردد. همچنین بالا بردن روحیه وطن‌دوستی از طریق افزایش اطلاع‌رسانی با نهادهای اجرایی همچون صداوسیما، آموزش و پرورش و نشریات علمی، در عصر فناوری و دنیای رقابتی امروز، عوامل مختلفی در نهادینه کردن واژگان عمومی و تخصصی تأثیرگذار است. مهمترین نهادهای حیاتی و محوری این مهم عبارت‌اند از آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها، رسانه‌ها و نشریات علمی که وظیفه اطلاع‌رسانی و تبلیغ بیشتر برعهده آن‌ها است تا از این طریق زبان فارسی را از آسیب‌های ناشی از نفوذ واژگان بیگانه و خطاهای کاربردی پالایش نمایند. رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی با میلیون‌ها کاربر فارسی‌زبان در نهادینه کردن واژگان مصوب نقش مهمی دارند. آموزش و پرورش نیز یکی از بازوهای اجرایی مهم است که در کاربردی کردن واژگان مصوب از طریق کتاب‌های درسی و

---

1. gloss
2. abbreviation
3. dative
4. performance

استفاده معلمان و دست‌اندرکاران این حوزه می‌تواند سهم عظیمی را برعهده گیرد. نظارت بر کتاب‌های تألیفی و دقت نظر در بهره‌گیری از واژگان مصوب در مقابل معادل بیگانه آن دارای اهمیت است. نقش دانشگاهیان نیز در فرهنگ‌سازی استفاده درست از زبان فارسی و پاسداری از آن پررنگ است. کارمندان، استادان و دانشجویان در شفاف‌سازی فعالیت‌های فرهنگستان در حوزه واژه‌گزینی و واژه‌سازی مؤثر هستند. همچنین نشریه‌های علمی در انتشار، تثبیت و ترویج زبان علم بومی از طریق انتشار مقاله‌های علمی نقش اساسی را ایفا می‌کنند. بنابراین اطلاع‌رسانی و آگاه کردن کاربران از طریق نهادهای اجرایی گام اصلی در بهره‌گیری از واژگان مصوب است. در اصل حفظ زبان فارسی و جلوگیری از گسترش واژه‌های بیگانه مانند حفظ محیط‌زیست باید بخشی از برنامه‌های توسعه پایدار باشد. در واقع نهادهای اجرایی مورد اشاره به‌عنوان پل ارتباطی میان مردم و فرهنگستان باید عمل نمایند و به ترویج واژه‌های مصوب بپردازند.

ب) سرعت عمل گروه واژه‌گزینی: یکی دیگر از راهکارهایی که می‌توان میزان کاربرد واژه مصوب را افزایش داد زمان ارائه معادل‌های فارسی و سرعت عمل در امر واژه‌گزینی است. گروه واژه‌گزینی باید پیش از اینکه معادل بیگانه در جامعه رسوخ پیدا کند اقدام به‌موقع نموده و از گنجینه واژگان فارسی، معادل مصوب را تصویب و سپس اطلاع‌رسانی و تبلیغ نماید. بنابراین اقدام به‌موقع فرهنگستان در ارائه واژه‌های مصوب از جمله مهمترین دلایل پذیرش است؛ هرچند که میزان جاافتادگی و پذیرش واژه‌ها تابعی از زمان است. همچنین گروه واژه‌گزینی لازم است تا به نگرش عمومی مردم توجه داشته و کوتاه‌تر بودن واژه‌های پیشنهادی را در دستور کار خود قرار دهند. الزام استادان و دانشجویان به استفاده نکردن از واژه بیگانه‌ای که معادل فارسی آن در فرهنگستان به تصویب رسیده است. یکی از راه‌های دیگر میزان جاافتادگی واژگان مصوب فرهنگستان استفاده استادها و دانشجویان در سخنرانی هنگام صحبت کردن درباره آن واژه و همچنین در مقاله‌های علمی است.

پ) الزام به کارگیری واژه‌های مصوب برای چاپ مقاله: هیئت تحریریه نشریه لازم است تا فهرستی از معادل‌های مصوب حوزه مرتبط علمی در وبگاه یا صفحاتی از مجله را برای اطلاع‌رسانی به نویسندگان ارائه دهد و پذیرش مقاله را به رعایت مصوبات فرهنگستان وابسته سازد.

۴. نتیجه‌گیری

استفاده از واژه‌های مصوب در مجله‌های مورد بررسی که بیش از ۸۰۰ واژه بود نشان داد که بیشتر واژه‌های مصوب فرهنگستان در مجله‌های مورد بررسی به کار رفته است. در نهایت، می‌توان این گونه

نتیجه گیری کرد که نویسندگان مقاله های زبان شناسی با شمار بسیاری از معادل های فارسی مصوب فرهنگستان آشنایی دارند. همچنین براساس یافته های به دست آمده، نشریه های حوزه زبان شناسی عملاً در شناساندن و گسترش واژه های مصوب و نهادینه کردن آن موفق بوده اند. بنابراین، نقش نشریه ها در معرفی و جانداختن معادل های فارسی علمی دارای اهمیت است و فرهنگستان به همکاری آن ها نیاز دارد. بیان این نکته اهمیت دارد که با وجود اینکه واژگان مصوب به عنوان استانداردهای زبانی پذیرفته شده هستند، ولی نباید دیدگاه های پژوهشگران در خلق واژه های جدید را نادیده گرفت. این رویکرد به ما کمک می کند تا زبان را پویا و در حال تکامل نگه داریم و از توانایی های خلاقانه و نوآورانه پژوهشگران در پیشرفت زبان بهره ببریم.

مورد دیگری که باید در نظر داشت این است که بسیاری از مطالب مقاله ها، در واقع ترجمه مطالب دیگر منابع خارجی هستند. بنابراین می توان از میزان تعهد مترجم در مقاله های علمی مختلف، نسبت به بهره گیری از معادل های فارسی به جای واژه های بیگانه نیز به عنوان یکی از عوامل افزایش و یا کاهش آمار کاربرد معادل پیشنهادی فرهنگستان در مجله ها، یاد کرد. در پایان، باید به این نکته اشاره کرد که هیچ بخش نامه یا شیوه نامه ای که نشریه ها را به بهره گیری از واژه های مصوب فرهنگستان ملزم کند وجود ندارد و هیچ یک از نشریه ها از جنبه قانونی خود را موظف به بهره گیری از معادل های فارسی در مطالب خود نمی دانند. بر هیچ کس پوشیده نیست که اگر بهره گیری از واژه های بیگانه ای که دارای معادل فارسی هستند و کارشناسان نیز آن معادل ها را تأیید کرده اند، منع قانونی داشته باشد، یک دست سازی در ارائه واژگان مصوب رخ خواهد داد و این امر به نوبه خود در بازبایی اطلاعات مؤثر است.

یافته های به دست آمده از پژوهش حاضر در پیوند با کاربرد نشریه های علمی زبان شناسی از واژگان تخصصی این حوزه، نشان داد که میزان کاربرد این واژگان تا اندازه بسیاری به سبب آشنایی کارشناسان این رشته با واژه ها و معادل های ساخته شده است و فقط برخی واژگان تخصصی با شکل نوشتاری معادل بیگانه به چشم می خورد. بنابراین، پیشنهاد می شود با اطلاع رسانی از طریق رسانه های جمعی و کارشناسان، بهره گیری از واژگان بیگانه را به کمترین میزان ممکن رسانند. در این میان، تدوین شیوه نامه نگارش فارسی با توجه به واژگان مصوب فرهنگستان توسط نشریه های علمی مفید خواهد بود. با توجه به اینکه جافتادن واژه های مصوب در بلندمدت به بار می نشیند تدوین شیوه نامه یا راهنمای جستجو در وبگاه نشریات علمی می تواند کاربران و نویسندگان مقاله ها را برای بهره گیری از واژه مصوب راهنمایی کند.

References

- Academy of Persian Language and Literature. (2016). *Dictionary of linguistics* (3rd book). Asar Publications. [In Persian].
- Ahmadi Nasab, F. (2018). Review and criticism of medical publications in the use of words approved by Academy of Persian Language and Literature based on the dictionary of thousands of medical words. *Word Selection Studies*, 2, 217–244. [In Persian].
- Behrooz, Z. (2021). A quantitative and qualitative study of Iranian course-books in theoretical branch. *Journal of Language Researches*, 13(1), 1–29. [In Persian]. <https://doi.org/10.22059/jolr.2022.335573.666766>
- Davari Ardakani, N. (2003). The place of word choice in the theory of language planning. In *The collection of articles of the second consensus on word choice and terminology* (pp. 17–37). Persian Language and Literature Academy. [In Persian].
- Hejazi, N., & Shiri, M. (2017). Evaluation of Persian equivalents of astronomical terms. *Language and Linguistics*, 18(2), 107–129. [In Persian]. https://lsi-linguistics.ihcs.ac.ir/article_2969.html
- Mansouri, R. (2010). *Word selection in Iran and the world*. Persian Language and Literature Academy, Asar Publications. [In Persian].
- Mowlaei Kuhbanani, H., & Raisszadeh, A. (2024). Evaluation of Persian civil engineering equivalents represented by Academy of Persian Language and Literature. *Journal of Language Research*, Al-Zahra University. [In Persian]. <https://doi.org/10.22051/jlr.2024.45567.2375>
- Yalsharzeh, R. (2021). The reception of the words approved by the Academy in the society and some proposals to make Persian a scientific language. *Journal of Foreign Language Research*, 11(4), 697–712. [In Persian]. <https://doi.org/10.22059/JFLR.2021.327341.866>